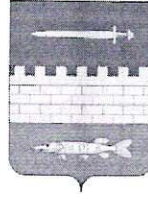

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
НОВОШЕШМИНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ул. Советская, д.80,
с. Новошешминск, 423190

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЯҢА ЧИШМӘ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ
Совет урамы, 80,
Яңа Чишмә авылы, 423190

тел.: (8-84348) 2-31-00, факс: (8-84348) 2-20-22, chishma@tatar.ru

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

2015 елның «23» декабренән

КАРАР

№ 371

«Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының «Зирекле «Йолдыз» балалар бакчасы» мәктәпкәчә муниципаль бюджет белем учреждениесе уставын яңа редакциядә раслау турында»

«Россия Федерациясендә мәгариф турында» 2012 елның 29 декабрэндәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, «Мәгариф турында» 2013 елның 22 июлендәге 68-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә карар бирәм:

1. Кушымтада бирелгән «Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының «Зирекле «Йолдыз» балалар бакчасы» мәктәпкәчә муниципаль бюджет белем учреждениесе уставын яңа редакциядә расларга.

2. «Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының «Зирекле «Йолдыз» балалар бакчасы» мәктәпкәчә муниципаль бюджет белем учреждениесенен мөдире Гатиятуллина Фәния Гибадулла кызын салым органында күрсәтелгән юридик затның уставын дәүләт теркәвенә алганда мөрәжәгать итүче итеп билгеләргә.

3. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенен социаль мәсьәләләр буенча урынбасарына йөкләргә.

Яңа Чишмә муниципаль районы
Башкарма комитеты
житәкчесе

Р.Р.Фасахов

Килешенгән:
Яңа Чишмә муниципаль районының
Милек һәм жир мөнәсәбәтләре
Палата рәисе

_____Гордеева Н.А

« _____ » _____ 2015 ел

Расланган:
Татарстан Республикасы
Яңа Чишмә муниципаль
районы Башкарма комитетын
2015 елның «23» декабреннән
371 номерлы карары белән

Килешенгән:
ТР Яңа Чишмә муниципаль районы
Финанс - бюджет палатасы рәисе

_____Л.Л.Завалишина

« _____ » _____ 2015 ел

**«ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЯҢА ЧИШМӘ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ «ЗИРЕКЛЕ «ЙОЛДЫЗ» БАЛАЛАР
БАКЧАСЫ»
МУНИЦИПАЛЬ БЮДЖЕТ МӘКТӘПКӘЧӘ БЕЛЕМ
УЧРЕЖДЕНИЕСЕ
УСТАВЫ**

Зирекле авылы
2015 ел

I. ГОМУМИ НИГЕЗЛЭМЭЛЭР

1.1. «Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының «Зирекле «Йолдыз» балалар бакчасы» муниципаль бюджет мәктәпкәчә белем учреждениесе.

1.2. Урнашкан урыны: 423185, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Яңа Чишмә районы Ерыклы авылы, Ворошилов урамы, 23 нче йорт.

Почта адресы һәм документлар саклау урыны: 423185, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Яңа Чишмә районы Ерыклы авылы, Ворошилов урамы, 23 нче йорт.

1.3. Оештыру-хокукый формасы-бюджет учреждениесе. Тиби-мәктәпкәчә белем биру учреждениесе.

Учреждение коммерцияле булмаган оешма булып тора һәм үз эшчәнлегенә төп максаты сыйфатында табыш алу мөмкинлеге юк.

1.4. Мәктәпкәчә белем биру учреждениесен гамәлгә куючы һәм милекче-Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитеты.

1.5. Юридик зат булып тора, аерымланган мөлкәте, мөстәкыйль балансы, Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының финанс органында шәхси счетлары, үз исеме язылган мөһер, бланклар, штамплар бар. Ул үз исемненән мөлкәти һәм мөлкәти булмаган хокукларны сатып ала һәм гамәлгә ашыра, вазыйфаларны үти, федераль законнар нигезендә гариза бирүче һәм жавап бирүче булып тора.

1.6. Документ үзенең йөкләмәләре буенча оператив идарә хокукында булган барлык мөлкәт белән, күчмәсез милекне һәм аңа гамәлгә куючы тарафыннан әлеге мөлкәтне сатып алуга бүлөп бирелгән акчалар хисабына сатып алынган мөлкәттән тыш, оператив идарә итү хокукында жавап бирә.

1.7. Балалар бакчасы үз эшчәнлеген БМО конвенциясе, Россия Федерациясе Конституциясе, "Россия Федерациясендә мәгариф турында" 29.12.2012 елның 29 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, "Коммерцияле булмаган оешмалар турында" 12.01.1996 елның 12 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон, башка федераль законнар һәм Россия Федерациясенен норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка хокукый актлары, Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитетының норматив актлары, шулай ук әлеге Устав нигезендә тормышка ашыра.

1.8. Мәктәпкәчә белем биру учреждениесе лицензияләүне һәм дәүләт аккредитациясен федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә уза.

1.9. Учреждениенең рус телендә рәсми тулы исеме: Муниципальное бюджетное дошкольное образовательное учреждение «Ерыклинский детский сад «Йолдыз» Новошешминского муниципального района Республики Татарстан».

Учреждениенең рус телендә рәсми кыскача исеме:
МБДОУ «Ерыклинский детский сад «Йолдыз».

1.10. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәренең рәсми сайтында Россия Федерациясе законнары, шулай ук локаль норматив актлар белән билгеләнгән мәгълүматлар исемлеге нигезендә мәгълүмат урнаштыра һәм аны яңартуны тәмин итә.

2. МББУ нең предметы, максаты һәм эшчәнлек төрләре

2.1. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенең эшчәнлек предметы булып федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, Россия Федерациясенең норматив хокукый актларында һәм Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы башкарма комитеты органнарының муниципаль хокукый актларында каралган мәгариф өлкәсендә хезмәт күрсәтү тора.

2.2. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе мәктәпкәчә белем бирү программасын гамәлгә ашыру юлы белән мәктәпкәчә белем бирүне, шулай ук 1 яшьтән алып белем бирү мөнәсәбәтләре туктатылганчы балаларны карауны тәмин итә.

2.3. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре булдырылган эшчәнлекнең максаты булып тора:

- мәктәпкәчә яшьтәге балаларның гомуми культурасын формалаштыру;
- мәктәпкәчә яшьтәге балаларның физик, интеллектуаль, эхлакый, эстетик һәм шәхси сыйфатларын үстерү;
- мәктәпкәчә яшьтәге балаларның уку эшчәнлегенә алшартларын формалаштыру;
- мәктәпкәчә яшьтәге балаларның сәламәтлеген саклау һәм ныгыту;

2.4. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенең эшчәнлекнең түбәндәге төп төрләрен башкара:

- һәркем өчен мөмкин булган түләүсез мәктәпкәчә белем бирү;
- балаларны карау һәм тәрбияләү.

2.5. Туклануны оештыру ДОНга йөкләнә. Балалар бакчасында туклану санитар-эпидемиологик кагыйдәләр һәм нормалар нигезендә оештырыла һәм сәламәтлек саклау органнары тарафыннан эшләнгән һәм тәкъдим ителгән ун көнлек меню нигезендә гамәлгә ашырыла.

Азык-төлекнең сыйфаты, төрлелеге, витаминизациясе, азык-төлеккә нигез салу, аш-су эшкәртү, ризыкларның чыгуы, тәм сыйфаты, азык-төлек блогының санитар торышы, азык-төлекне саклау һәм сату срокларын үтәүне контрольдә тоту мәктәпкәчә белем бирү

учреждение се мөдиренә һәм аларның компетенциясе нигезендә беркетелгән персоналга йөкләнә. Балалар бакчасында гигиена һәм төзелеш нормаларына туры килгән тәрбияләнүчеләрне тукландыру өчен бүлмәләр (СанПиН, СНИП) жиһазландырылачак.

2.6. Балалар бакчасында балаларга медицина хезмәте күрсәтү махсус беркетелгән сәламәтлек саклау органнары һәм балаларга медицина персоналы белән тәмин ителә. Медицина персоналы, администрация һәм хезмәткәрләр белән беррәттән, балаларның сәламәтлеге һәм физик үсеше, дөвәлау-профилактика чараларын үткәрү, санитар-гигиена нормаларын, режимны үтәү һәм туклануның сыйфатын тәмин итү өчен җаваплы. Медицина хезмәткәрләре йогышлы авырулар таралуга һәм азык-төлек белән агуланулар килеп чыгуга юл куймау максатларында профилактик чаралар үткәрәләр.

Балалар бакчасында тәрбияләнүчеләргә медицина хезмәте күрсәтү өчен бушлай бина бирә һәм медицина персоналының эшләү өчен шартлар тудыра.

2.7 төркемнәрдә балаларны тукландыру һәм хужалык-көнкүреш хезмәте күрсәтүне оештыру, аларның шәхси гигиена һәм көн режимы үтәлешен тәмин итү буенча чаралар комплексы тәмин ителә.

2.8. Баланы мәктәпкәчә учреждениедә тәрбияләгән һәм караган өчен ата-аналардан (законлы вәкилләрдән) түләү алына. Аның күләме Гамәлгә куючы тарафыннан билгеләнә һәм килешүдә чагылдырыла. Гамәлгә куючы ата-ана түләвенә күләмен киметергә яисә аны аерым категория ата-аналардан (законлы вәкилләрдән) аерым очрақларда һәм тәртиптә алмаска хокуклы.

Ата-аналарга (законлы вәкилләргә) ата-ана түләвенә бер өлешен Россия Федерациясе субъектларының норматив хокукый актлары белән билгеләнә торган күләмдә компенсация түләнә. Компенсацияне алу хокукына ата-аналар балаларының бакчага йөрүе һәм каравы өчен ата-ана түләвен керткән ата-аналарның (законлы вәкилләренә) берсе ия.

3. Белем бирү процессын оештыру

3.1. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе мәктәпкәчә белем алуны, тәрбияләнүчеләрне карау һәм тәрбия белән тәмин итә.

3.2. Мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында төркемнәр саны, санитар нормаларга һәм белем бирү процессын гамәлгә ашыру өчен булган шартларга бәйле рәвештә кабул ителгән аларның иң чик тулылыгыннан чыгып (шулай ук бюджет финанславы нормативын исәпләгәндә кабул ителгән иң чик тулылыгын исәпкә алып) гамәлгә куючы тарафыннан билгеләнә.

Гомуми үсеш юнәлешендәге төркемнәрдә мәктәпкәчә белем бирү программасы гамәлгә ашырыла.

3.3. Төркемнәрнең тулылыгы балаларның яшен, аларның сәламәтлеген, төп белем бирү программасының үзенчәлеген исәпкә алып, шулай ук мәктәпкәчә белем бирү оешмаларының эш режимын булдыруга, карап тотуга һәм оештыруга карата санитар-эпидемиологик таләпләрне исәпкә алып билгеләнә.

3.4. Балаларны бер яшь төркемнән икенчесенә күчерү мәктәпкәчә белем бирү бүлгәгә мөдире боерыгы нигезендә агымдагы елның августыннан сентябрь аена кадәр башкарыла.

3.5. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләрендә белем бирү процессының эчтәлеген мәктәпкәчә белем бирүнең мөстәкыйль эшләнә һәм раслана торган төп мәгариф программасы белән билгеләнә. Мәктәпкәчә белем бирү программасы мәктәпкәчә белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандарты нигезендә, шулай ук мәктәпкәчә белем бирүнең тиешле үрнәк программаларын исәпкә алып эшләнә.

3.6. Белем бирү процессы балаларның мөмкинлекләрен, мәнфәгатьләрен, ихтыяжларын исәпкә алып, эшчәнлекнең төрле төрләрен үстерүне күздә тоталар.

3.7. Мәктәпкәчә белем бирү эшчәнлегенә рус һәм татар телләрендә алып барыла.

3.8. Мәктәпкәчә белем бирү программасы махсус оештырылган эшчәнлек рәвешләрендә тормышка ашырыла: төркем, фронталь, төркемчә, индивидуаль, дидактик уеннар, танып-белү һәм сәнгать әдәбиятын уку, тематик экскурсияләр, сәяхәткә күзәтүләр, эксперименталь эшчәнлек процессында төркемнәрдә күзәтүләр, планлы күнел ачу, яллар, бәйрәмнәр уздыру.

3.9. Мәктәпкәчә белем бирү программасы шәхесне үстерүне, балаларның төрле эшчәнлек төрләрендә кызыксынуларын һәм сәләтләрен үстерүне тәмин итә, шәхес үсешенә билгеле бер юнәлешләрне тәкъдим итә торган түбәндәге структур берәмлекләргә үз эченә ала:

- социаль-коммуникатив үсеш;
- танып-белү үсеш;
- сөйләм үсеш;
- сәнгать-эстетик үсеш;
- физик үсеш.

3.10. Мәктәпкәчә белем бирү программасын гамәлгә ашырганда балаларның индивидуаль үсешенә бәя бирелергә мөмкин. Мондый бәяләү мәктәпкәчә яштыгә балаларның педагогик диагностикасы (алга таба планлаштыру нигезендә яткан педагогик хәрәкәтләрнең нәтижеләгән бәяләү белән бәйләп шәхси үсешен бәяләү) кысаларында мәктәпкәчә яштыгә балаларның педагогик диагностикасы кысаларында үткәрелә.

3.11. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе тәрбияләнүчеләрнең ун көн ярым булуы белән биш көнлек эш аңнасы режимында эшли. Шимбә, якшәмбе һәм бәйрәм көннәре – эшләми торган (ял).

3.12. Балаларны көн саен иртэнге кабул итүне тәрбиячеләр үткәрә, алар ата-аналардан балаларның сәламәтлеге торышы турында сораша.

Ачыкланган авыру балалар яки балалар бакчаларында авыруга шиклэнгән балалар кабул ителми; ата-аналар (законлы вәкилләр) килгәнче авырган балаларны көн дәвамында сәламәт балалардан аералар (вакытлыча изоляторда урнаштыралар) яисә дөвалау учреждениесенә жиберәләр.

3.13. Авырган очракта, шулай ук 5 көннән артык (ял һәм бәйрәм көннәреннән тыш) бакчада булмаганда, балаларны балалар бакчаларына бары тик диагнозы, дөваланган авыруның дәвамлылыгы күрсәтелгән белешмә булганда гына алалар.

3.14. Балаларның мөстәкыйль эшчәнлеге, турыдан-туры белем бирү эшчәнлеге, йөрү, йокы, шулай ук белем бирү йөкләнешенә рөхсәт ителгән күләме мөктәпкәчә белем бирү оешмаларының эш режимын булдыруга, карап тотуга һәм оештыруга карата санитар-эпидемиологик таләпләр белән билгеләнә.

3.15. Балалар бакчасында тәрбияләнүчеләргә өй эшләре бирелми.

4. Тәрбияләнүчеләрне кабул итү, күчерү, чыгару нигезләре һәм кагыйдәләре

4.1 мөктәпкәчә белем бирүнең төп мөгариф программалары буенча уку өчен мөктәпкәчә белем бирү учреждениеләренә балаларны күчерү, гамәлгә куочы тарафыннан агымдагы елның 1 июненнән 1 сентябренә кадәр билгелэнгән тәртиптә, комплектлау нәтижәләре буенча мөдир тарафыннан башкарыла. Калган вакытта мөктәпкәчә белем бирү учреждениеләрен иреккә (бушаган, яңа төзелгән) урыннарга комплектлау башкарыла.

4.2. Балалар бакчасына керү өчен ата-аналар (законлы вәкилләр) бирергә тиеш:

- бер ата-ананың (законлы вәкилләрнең) шөхесен таныклаучы документ;

бала туу турында таныклык күчермәсе;

- мөгариф идарәсе биргән юллама (сертификат, юллама);

- ата-аналардан (законлы вәкилләрдән) гариза;

- баланың сәламәтлеге торышы һәм әлеге төр балалар бакчасына бару мөмкинлеге турында медицина комиссиясе бәяләмәсе;

- компенсация юнәлешендәге төркемнәргә балаларны кабул иткәндә психологик-медицинский педагогик комиссия бәяләмәсен раслау;

- башкалар.

4.3. Бала авырган һәм балалар бакчасына керү мөмкинлеге булмаган очракта, мөрәжәгать итүчеләр бу хакта мөдирне кисәтергә һәм сәламәтлек саклау учреждениесеннән белешмә тапшырырга тиешләр.

4.4. Баланы мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенә күчерү турында карар кабул итү тәрбияләнүчеләрнең ата-аналары (законлы вәкилләре) белән килешү төзү өчен нигез булып тора.

4.5. Килешүгә якларның балаларны укыту, тәрбияләү, карау һәм карау процессында барлыкка килә торган үзара хокуклары, бурычлары һәм җаваплылыгы, шулай ук ата-аналардан (законлы вәкилләрдән) балаларны караган өчен түләү алу тәртибе кертелә.

4.6. Килешүне имзалау мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре өчен дә, ата-аналар (законлы вәкилләр) өчен дә мәжбүри булып тора. Килешү ике нөсхәдә төзелә, бер нөсхә балалар бакчасында саклана, икенчесе-ата-анада (законлы вәкилләрдә).

4.7. Килешүгә кул куелганчы, мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе мөдире мәжбүри тәртиптә баланың ата-анасын (законлы вәкилләрен), белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыру уставы, лицензиясе, мәктәпкәчә белем бирүнең төп гомуми белем бирү программалары, мәктәпкәчә белем бирү процессын оештыруны регламентлаучы башка локаль актлары белән таныштыра.

4.8. Баланы мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенә кабул итү турындагы карар ата-аналар (законлы вәкилләр) белән килешү төзегәннән соң мөдир тарафыннан чыгарыла.

4.9. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләрендә балаларны чираттан тыш, беренче чиратта кабул итү хокукына Россия Федерациясенә гамәлдәге законнары белән билгеләнгән затлар категорияләре ия.

4.10. Тәрбияләнүчене балалар бакчасыннан чыгару башкарыла:

- балигъ булмаган баланың ата-анасы (законлы вәкилләре) инициативасы буенча, шул исәптән укучыны белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы башка оешмага күчерү очрагында;

- балалар бакчасы инициативасы буенча килешүне берьяклы өзү юлы белән түбәндәге очракларда:

а) мәктәпкәчә белем бирүнең төп белем бирү программасын үзләштерү тәмамланганның соң һәм тәрбияләнүченең агымдагы елның 1 сентябренә башлангыч гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыручы мөдир учреждениеләрендә белем алу өчен кирәкле яшькә җитүе турында;

б) баланың киләчәктә мәктәпкәчә белем бирү учреждениесендә булуына комачаулаучы сәламәтлеге торышы турында язма медицина бәяләмәсе буенча;

в) укучы ата-анасы (законлы вәкилләре) аркасында белем бирү оешмасына законсыз рәвештә керүгә китергән белем бирү оешмасына кабул итү тәртибен бозу очрагында;

- балигы булмаган баланың яки ата-анасының (законлы вәкилләренә) һәм белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы оешманың (шул исәптән белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы оешманың) ихтыярына бәйлә булмаган хәлләр буенча.

4.11. Баланы күчерү, төзелгән килешүне өзү һәм баланы бакчадан күчерү турында баланың ата-анасына (законлы вәкилләренә) мәжбүри язма хәбәрнамәдән (кисәтүдән) соң, ике атна узгач башкарыла. Уведомление баланың ата-анасының берсенә яки баланың законлы вәкиленә кул кушырып тапшырыла. Ата-анадан (законлы вәкилләрдән) баш тарткан очракта, төзелгән шартнамәне өзү һәм баланы күчерү турында хәбәрнамә (кисәтү) алырга һәм әлеге хәбәрнамәне (кисәтүне) алудан баш тарту турында язма акт рәсмиләштерергә тиеш. Мондый актың төзү датасы килешүне өзү һәм баланы күчерү турында рәсми хәбәр итү (кисәтү) датасы булып тора.

5. Белем бирү мөнәсәбәтләрендә катнашучыларның хокуклары һәм бурычлары

5.1. Балалар бакчасында тәрбияләнүчеләр һәм персоналның мөнәсәбәтләре хезмәттәшлек, бала шәхесенә хөрмәт һәм аның шәхси үзенчәлекләренә туры китереп үсештә аңа ирек бирү нигезендә төзелә.

5.2. Белем бирү мөнәсәбәтләрендә катнашучыларга тәрбияләнүчеләр, аларның эти-әниләре (законлы вәкилләре), педагогик хезмәткәрләр һәм аларның вәкилләре, мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре керә.

5.3. Балалар бакчасында тәрбияләнүчеләр хокуклы:

5.3.1. Федераль дәүләт белем бирү стандартлары нигезендә, гамәлгә куючы тарафыннан финанслана торган белем бирү программалары кысаларында түләүсез мәктәпкәчә белем алуға хокуклы.

5.3.2. Тормыш һәм сәламәтлек саклау.

5.3.3. Физик һәм психик көчләнүнең барлык формаларыннан яклау.

5.3.4. Кеше дәрәжәсен яклау һәм хөрмәт итү, вәждән иреге.

5.3.5. Яше һәм индивидуаль үсеш үзенчәлекләре нигезендә физик ихтыяжларны канәгатьләндерү (туклану, йокы, ял һ.б.).

5.3.6. Жиһазлар, уеннар, уенчыклар, уку әсбаплары бирү.

5.4. Тәрбияләнүчеләрнең ата-аналары (законлы вәкилләре) хокуклы:

5.4.1. Балалар бакчасында балалар белән эшләүдә кулланыла торган белем бирү программасын сайларга.

5.4.2. Баланың законлы хокукларын һәм мәнфәгатьләрен якларга.

5.4.3. Балалар белән эшне яхшырту буенча балалар бакчасы администрациясенә тәкъдимнәр кертергә.

- 5.4.4. Баланы карау, карау, саклау, анын сәламәтлеген ныгыту, мәктәпкәчә белем бирү турындагы килешүдә каралган шартларда тәрбияләү һәм укытуны таләп итәргә.
- 5.4.5. Баланы (балаларны) тәрбияләү һәм укыту проблемалары буенча мәктәпкәчә белем бирү учреждениясенен педагогик хезмәткәрләре белән киңәшләшәргә.
- 5.4.6. Идарә итүдә әлегә Уставта каралган тәртиптә катнашырга.
- 5.4.7. Балалар бакчасы һәм ата-аналар (законлы вәкилләр) арасындагы килешүдә билгеләнгән шартларда бала йөри торган төркемдә катнашырга.
- 5.4.8. Гамәлгә куючы яисә мәктәпкәчә белем бирү учреждениесә мөдире каршында ата-ана түләвен кичектереп тору турында үтенечнамә бирергә.
- 5.4.9. Балалар бакчасында тиешле шартлар булганда бала белән эшләү өчен педагогны сайларга.
- 5.4.10. Балалар бакчасы мөдире һәм педагогларның балалар белән эшләү турында хисапларын тыңларга.
- 5.4.11. Балаларның физик һәм психик сәламәтлеген саклау һәм ныгыту өлешендә, анын Устав бурычларын тормышка ашыруда мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенә мөмкин кадәр ярдәм күрсәтергә.
- 5.4.12. Балалар бакчасы һәм ата-аналар арасында килешүне вакытыннан алда өзәргә.
- 5.4.13. Гамәлгә куючыга баланы мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенән язма хәбәрнамә алган мизгелдән бер ай эчендә күчерү турында карарга шикаять бирергә.
- 5.4.14. Балалар бакчасында ата-аналар берләшмәләре булдырырга.
- 5.4.15. Билгеләнгән тәртиптә балалар бакчасында тәрбияләнгән өчен түләү өлешен компенсацияләргә.
- 5.4.16. Мәктәпкәчә белем бирү программасын гамәлгә ашыру турында мәгълүмат алырга.
- 5.4.17. Администрациянең баласына карата белем бирү эшчәнлегенә кагылышлы карарларына белем бирү мөнәсәбәтләрендә катнашучылар арасында бәхәсләрне җайга салу комиссиясендә шикаять бирергә.
- 5.5. Ата-аналар (законлы вәкилләре) бурычлы:
- 5.5.1. Үз хокукларына һәм бурычларына кагылышлы өлешендә әлегә Уставны үтәргә.
- 5.5.2. Баланың иртә яшьтә интеллектуаль, физик, әхлакый үсешенә нигез салырга.
- 5.5.3. Балалар бакчаларының эш режимын бозмаска.
- 5.5.4. Баланы мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренә вакытында түләргә.
- 5.5.5. Бала яки анын авыруы булу ихтималы турында балалар бакчасы администрациясенә үз вакытында хәбәр итәргә кирәк.
- 5.5.6. Баланы көн саен шәхсэн (яки ышанычнамә нигезендә) тәрбиячесенә тапшырырга һәм алырга.

- 5.5.7. Балалар бакчасы белән килешү шартларын намус белән үтәргә.
- 5.5.8. Балага антипедагогик тәрбия методларын кулланмаска.
- 5.5.9. Балалар бакчасында булганда үзләрен балалар бакчасы хезмәткәрләре һәм килүчеләр белән әдәпле тотарга.
- 5.5.10. Бала, башка тәрбияләнүчеләр барында тәрбиячеләрнең абруен төшерә торган гамәлләр һәм әйтемләрден тыелырга.
- 5.5.11. Баланы тәрбияләү мәсьәләләрендә мәктәпкәчә белем бирү учреждениясенең педагогик хезмәткәрләре белән хезмәттәшлек итәргә.
- 5.5.12. Компенсация күләмен үзгәртүгә яки түләүне туктатуга китерә торган хәлләр килеп чыгу турында мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе мөдиренә хәбәр итәргә.
- 5.6. Балалар бакчасы хезмәткәрләре хокукы:
- 5.6.1. Балалар бакчасы белән идарә итүдә Устав белән билгеләнгән тәртиптә катнашырга.
- 5.6.2. Һөнәри намус һәм абруен якларга.
- 5.6.3. Федераль, региональ һәм муниципаль дәрәжәдәге норматив хокукый актларда каралган башка хокуклар.
- 5.7. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениясенең педагогик хезмәткәрләре хокукы:
- 5.7.1. Белем бирү программаларын эшләүдә катнашырга.
- 5.7.2. Һөнәри намусны һәм абруен якларга, педагогик хезмәткәрләрнең Һөнәри этикасы нормаларын бозуны гадел һәм объектив тикшерергә.
- 5.7.3. Эш вакытының дәвамлылыгын кыскарту, түләүле отпускны озайту, Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә картлык буенча хезмәт пенсиясен вакытыннан алда билгеләү, Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә социаль ярдәмнең башка чаралары.
- 5.7.4. Һәр ун ел саен өзлексез укытучы эше өчен озак (бер елга кадәр) ял.
- 5.7.5. Мәктәпкәчә белем бирү программасы нигезендә укыту һәм тәрбия методикаларын, уку әсбапларын һәм материалларны, дәрәсләкләрне иреккә сайлап алу һәм куллану.
- 5.7.6. Квалификация күтәрү. Бу максатларда администрация хезмәткәрләрнең квалификациясен күтәрү һәм Һөнәри яңадан әзерләү системасында уңышлы укыту өчен кирәкле шартлар тудыра.
- 5.7.7. Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән социаль ташламалар һәм гарантияләр, шулай ук Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы муниципаль мэгариф системасының педагогик хезмәткәрләренә бирелә торган өстәмә социаль ярдәм чараларына.
- 5.7.8. Балалар бакчасы белән идарә итүдә әлегә Устав белән билгеләнгән тәртиптә катнашырга.

5.7.9. Федераль законнарда каралган башка хокуклар һәм ирекләр.

5.8. Балалар бакчасы хезмәткәрләре бурычлы:

5.8.1. Балалар бакчасы Уставын, эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләрен, мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренең башка локаль норматив актларын үтәргә.

5.8.2. Хокукый, эхлакый һәм этик нормаларны үтәргә, һөнәри этика таләпләрен үтәргә.

5.8.3. Тәрбияләнүчеләрнең һәм белем бирү мөнәсәбәтләрендә катнашучыларның намусын һәм абруен хөрмәт итәргә.

5.8.4. Квалификация характеристикалары һәм һөнәри стандартлар таләпләренә туры килергә.

5.8.5. Аттестацияне билгеләнгән тәртиптә үтәргә һәм үз һөнәри дәрәжәсен даими рәвештә арттырырга.

5.8.6. Хезмәт килешүе шартларын үтәргә.

5.8.7. Тәрбияләнүчеләрнең хокукларын һәм ирекләрен яклау турында кайгыртырга, ата-аналарның (законлы вәкилләрнең) хокукларын хөрмәт итәргә.

5.8.8. Хезмәтне саклау өлкәсендә белемнәрне һәм күнекмәләрне Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә өйрәтү һәм тикшерү узарга.

5.8.9. Федераль законнарда каралган башка бурычларны үтәргә

5.9. Педагогик хезмәткәрләр бурычлы:

5.9.1. Балалар бакчасы Уставын, эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләрен, куркынычсызлык техникасы һәм янгын куркынычсызлыгы кагыйдәләрен, хезмәт килешүе шартларын, вазифа инструкцияләрен үтәргә.

5.9.2. Белем бирү процессы вакытында балаларның тормышын һәм сәламәтлеген сакларга.

5.9.3. Балаларны физик һәм психик көч кулланудан сакларга.

5.9.4. Баланы тәрбияләү һәм укуыту мәсьәләләре буенча гаилә белән хезмәттәшлек итәргә.

5.9.5. Профессиональ осталькка ия булу, аларны даими камилләштерергә.

5.9.6. Һөнәри этика нормаларын үтәргә, башка балалар бакчасы хезмәткәрләре, ата-аналар (законлы вәкилләр), балалар бакчасында тәрбияләнүчеләр, башка килүчеләр белән үзара мөнәсәбәтле булырга, коллективта мораль-психологик климатны бозуга китерә торган гамәлләрдән яки әйтемнәрдән тыелырга.

5.9.7. Тәрбияләнүчеләрнең психофизик үсеш үзгәрешләрен һәм аларның сәламәтлеге торышын исәпкә алырга, физик мөмкинлекләре чикләнгән затларның белем алуы өчен кирәкле махсус шартларны үтәргә, кирәк булганда медицина оешмалары белән хезмәттәшлек итәргә.

5.9.8. Хезмәт законнары нигезендә эшкә кергәндә башлангыч медицина тикшерүләрен, шулай ук мәктәпкәчә белем бирү юнәлеше буенча чираттан тыш медицина тикшерүләрен үтәргә.

5.9.9. Педагогик совет кабул иткэн программалар нигезендэ белем бирү-тәрбия эшен планлаштырырга һәм тормышка ашырырга.

5.9.10. Тәрбияләнүчеләрнең хокукларын һәм ирекләрен сакларга, белем бирү процессы чорында аларның тормышы, сәламәтлеге һәм иминлеге өчен җаваплылык тотарга.

5.9.11. Хезмәтне саклау һәм янғын куркыныгсызлыгы кагыйдәләрен үтәргә.

5.9.12. Федераль законнарда, Россия Федерациясе субъектының норматив хокукый актларында, жирле үзидарә органнары актларында, мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренең локаль норматив актларында каралган башка бурычларны үтәргә.

5.10. Үз хокукларын яклау максатларында тәрбияләнүчеләрнең ата-аналары (законлы вәкилләре) мөстәкыйль рәвештә яки үз вәкилләре аша хокуклы:

- тәрбияләнүчеләрнең, аларның ата-аналарының (законлы вәкилләренең) хокукларын бозучы һәм (яки) кыскартучы хезмәткәрләргә карата куллану турында мөрәжәгатьне, дисциплинар җәза бирүне идарә органнарына жибәрергә. Мондый мөрәжәгатьләр элге органнар тарафыннан тәрбияләнүчеләрне һәм аларның ата-аналарын (законлы вәкилләрен) җәлеп итеп, мәжбүри карап тикшерелергә тиеш;

- белем бирү мөнәсәбәтләрендә катнашучылар арасындагы бәхәсләрне жайга салу комиссиясенә, шул исәптән педагогик хезмәткәр мәнфәгатьләре конфликты булу яки булмавы турындагы мәсьәләләр буенча да мөрәжәгать итәргә кирәк;

- Россия Федерациясе законнары белән тыелмаган башка хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклауның башка алымнарын кулланырга.

6. Персонал туплау тәртибе

6.1. Эш бирүче буларак, балалар бакчасының барлык хезмәткәрләре өчен элге мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе - юридик зат. Педагогик эшчәнлеккә педагогик хезмәткәрләр вазыйфалары буенча житәкчеләр, белгечләр һәм хезмәткәрләр вазыйфаларының Бердәм квалификация белешмәлегенә гамәлдәге квалификация таләпләре һәм тиешле эшчәнлек төре буенча һөнәри стандартлар белән билгеләнә торган белем бирү цензы булган затлар кертелә.

6.2. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләрендә хезмәт эшчәнлегенә рөхсәт ителми:

1) шәхеснең тормышына һәм сәламәтлегенә, ирегенә, намусына һәм абруена каршы жинаять кылган өчен (законсыз урыннан тыш, психиатрия стационарына, яла ягу һәм мыскыл итүгә), шәхеснең женси кагылгысызлыгына һәм женси ирегенә, гаиләгә һәм балигь булмаганнарға, халыкның сәламәтлегенә һәм җәмәгать эхлагына, конституциячел строй һәм дәүләт иминлеге нигезләренә, шулай ук ижтимагый куркыныгсызлыкка каршы жинаять кылган өчен хөкем ителгән затлар;

2) шәхеснең тормышына һәм сәламәтлегенә, ирегенә, намусына һәм абруена каршы авыр һәм аеруча авыр жинаятьләр кылган өчен (законсыз урыннан тыш, психиатрия стационарына психиатрия стационарына, яла ягу һәм мыскыллау), гаиләгә һәм балигы булмаган балаларга, халыкның сәламәтлегенә һәм җәмәгать эхлагына, конституциячел строй һәм дәүләт иминлеге нигезләренә, шулай ук ижтимагый куркынычсызлыкка каршы авыр һәм аеруча авыр жинаятьләр кылган өчен хөкем ителгән затлар;

3) шәхеснең женси кагылыгысызлыгына һәм женси ирегенә каршы жинаять кылган өчен хөкем ителгән затлар.

Педагогик эшчәнлеккә шулай ук түбәндәге затларга рөхсәт ителми:

- суд карары нигезендә педагогик эшчәнлек белән шөгьльләну хокукыннан мәхрүм ителгәннәр;
- уйлап табылган авыр һәм аеруча авыр жинаятьләр өчен хөкем ителмәгән яки түләнмәгән хөкем ителгән затлар;
- федераль законда билгеләнгән тәртиптә эшкә сәләтсез дип танылган затлар;
- сәламәтлек саклау өлкәсендә дәүләт сәясәтен эшләү һәм норматив-хокукий жайга салу функцияләрен гамәлгә ашыручы башкарма хакимиятнең федераль органы тарафыннан расланган исемлектә каралган авырулар булганнар.

6.3. Хезмәткәр белән мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе арасындагы мөнәсәбәтләр хезмәт килешүе белән жайга салына, аның шартлары Россия Федерациясе хезмәт законнарына каршы килә алмый.

6.4. Педагогик хезмәткәрләр өч елга бер тапкыр, аларның һөнәри эшчәнлеген бәяләү нигезендә аттестация комиссиясе тарафыннан, мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе мөдире тарафыннан расланган һәм хезмәткәрләрнең вәкиллекле органы белән килештерелгән педагогик хезмәткәрләрне аттестацияләү турындагы Нигезләмә нигезендә, балалар бакчасы мөдире боерыгы нигезендә төзелә торган аттестация комиссиясе тарафыннан үзләре биләгән вазыйфаларга туры килү-килмәүне раслау максатларында аттестация уза.

6.5. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе хезмәткәрен эштән азат итү Россия Федерациясе Хезмәт кодексының 2001 елның 30 декабрәндәге 197-ФЗ номерлы каралган нигезләр барлыкка килгән очракта гамәлгә ашырыла.

6.6. Махсус белем бирү ихтыяжлары булган, шул исәптән авыр тормыш хәлендә булган балалар төркемнәренә кәргәндә, мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренә тиешле квалификациясе булган өстәмә педагогик хезмәткәрләр жәлеп ителергә мөмкин.

7. Балалар бакчасының мөлкәте һәм эшчәнлеген финанс белән тәэмин итү

7.1. Муниципаль йөкләмәне үтәүне финанс ягыннан тәэмин итү Гамәлгә куючы тарафыннан Гамәлгә куючы тарафыннан мондый мөлкәт сатып алуға бүлеп бирелә торган акчалар, салым

салу объекты буларак тиешле мөлкәт, шул исәптән жир кишәрлекләре булган салым түләү чыгымнарын исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

7.2. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренең финанс чараларын формалаштыру чыганаclarы булып түбәндәгеләр тора:

- Гамәлгә куючының үз акчалары;
- Яңа Чишмә муниципаль районының бюджет һәм бюджеттан тыш акчалары;
- физик һәм юридик затларның ирекле иганәсе;
- продукция сатудан алынган керем.

7.3. Учреждение тарафыннан өстәмә акчалар жәлеп итү аның эшчәнлеген Гамәлгә куючы акчалары хисабына финанс ягыннан тәмин итүнең нормативларын һәм (яки) абсолют күләмен киметүгә китерми.

7.4. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе финанс-хужалык эшчәнлеген мөстәкыйль башкара. Гамәлгә куючы тарафыннан моңа беркетелгән финанс һәм матди чаралар, әгәр Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, аларга Устав нигезендә кулланыла һәм тартып алынмый.

7.5. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенең мөлкәте аңа Россия Федерациясе Граждан кодексы (беренче өлеш) нигезендә оператив идарә хокукында беркетелгән.

Үзенең Устав бурычларын үтәү өчен кирәкле жир участогы аңа даими (сроксыз) файдалану хокукына карый.

7.6. Әгәр федераль законнарда башкасы каралмаган булса, кредит оешмаларында депозитларда акча урнаштырырга, шулай ук кыйммәтле кәгазьләр белән алыш-бирешләр ясарга хокукы юк.

7.7. Документ үзенең йөкләмәләре буенча оператив идарә хокукында булган барлык мөлкәт белән, күчемсез милекне һәм аңа гамәлгә куючы тарафыннан әлеге мөлкәтне сатып алуга бүлеп бирелгән акчалар хисабына сатып алынган мөлкәттән тыш, оператив идарә итү хокукында жавап бирә.

7.8. Милекче ризалыгыннан башка, милекче үзенә беркетелгән аеруча кыйммәтле күчемле милек белән яки милекче тарафыннан мондый мөлкәтне, шулай ук күчемсез милекне сатып алуга бүлеп бирелгән акчалар хисабына сатып алынган йорт белән эш итәргә хокуклы түгел. Калган мөлкәт белән оператив идарә итү хокукында булган балалар бакчасы мөстәкыйль эш итәргә хокуклы, әгәр "Коммерциячел булмаган оешмалар турында"1996 елның 12 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль законда башкача каралмаган булса.

7.9. Исәптән чыгарылган мөлкәт (шул исәптән тузу сәбәпле) исәптән төшерү акты нигезендә Учреждениегә оператив идарәгә тапшырылган мөлкәт составыннан төшереп калдырыла.

Учреждениенен мөлкәтен аеруча кыйммәтле күчемсез мөлкәт категориясенә кертү турындагы карар Учреждениене Гамәлгә куючы тарафыннан кабул ителә.

7.10. Күчемсез милекне Гамәлгә куючы ризалыгы белән арендага биргән яки гамәлгә куючы тарафыннан мондый мөлкәтне сатып алу өчен бүлеп бирелгән акчалар хисабына Гамәлгә куючы тарафыннан сатып алынган күчемсез мөлкәтне һәм аеруча кыйммәтле күчемле мөлкәтне Гамәлгә куючы ризалыгы белән арендага биргән очракта, Гамәлгә куючы мондый мөлкәтне карап тотуны финанс белән тәмин итү гамәлгә ашырмый.

7.12. Оператив идарә хокукында аңа беркетелгән акчага һәм мөлкәткә карата федераль законнарда, законнарда, башка норматив хокукый актлар билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә килештерергә тиеш.

Учреждение кызыксынуы белән килешүләр эшләү тәртибе Россия Федерациясенен Федераль законнары белән жайга салына. Башка оешмалар яки гражданныр белән килешүләр төзүдә кызыксынган затлар булып мөдир (мөдир вазыйфаларын башкаручы зат) һәм Учреждение эшчәнлегә белән идарә итү органнары составына керүче зат, әгәр алар бу оешмалар яки гражданныр белән хезмәт мөнәсәбәтләрендә торсалар, бу Учреждениенен катнашучылары, кредиторлары булып торалар, йә бу гражданныр белән якын туганлык мөнәсәбәтләрендә торалар яисә бу гражданнырның кредиторлары булып торалар.

- Шул ук вакытта күрсәтелгән оешмалар яки гражданныр Учреждение өчен товарлар (хезмәт күрсәтүләр) белән тәмин итүчеләр буларак чыгыш ясылар, Учреждение тарафыннан житештерелә торган товарларны (хезмәт күрсәтүләрне) эре кулланучылар булып торалар, тулысынча яки өлешчә оештырылган мөлкәткә ия булалар, яисә Учреждение мөлкәте белән эш итүдән файда алырга мөмкин. Учреждение тарафыннан теге яки бу гамәлләр, шул исәптән килешүләр башкару белән кызыксынуы кызыксынган затларның һәм учреждениеләрнең мәнфәгатьләре конфликттына китерә. Кызыксынган затлар Учреждениенен мәнфәгатьләрен, барыннан да элек, аның эшчәнлек максатларына карата үтәргә тиеш һәм учреждениенен мөмкинлекләрен кулланмаса яки аларны Учреждениенен гамәлгә кую документларында каралган башка максатларда кулланмаса, Учреждениене гамәлгә куючының кызыксынуы турында хәбәр итәргә тиеш.

8. Мәктәпкәчә белем бирүү учреждениесе белән идарә итү

8.1. Учреждение белән идарә итү "Россия Федерациясендә мәгариф турында" Федераль закон һәм «мәгариф турында» Татарстан Республикасы Законы, әлегә Устав һәм Россия Федерациясенен, Татарстан Республикасының башка закон актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

8.2. Гамәлгә куючы компетенциясенә керә:

- Учреждениене оештырганда, үзгәртеп корганда, тибын үзгәрткәндә һәм бетергәндә Гамәлгә куючы функцияләрен һәм вәкаләтләрен үтәү;
- Учреждениенең Уставын раслау;
- Учреждение Уставына кертелә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләрне раслау;
- Учреждениенең әлегә Уставы нигезендә муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) муниципаль биремне формалаштыру һәм раслау;
- Гамәлгә куючы тарафыннан Учреждениегә беркетелгән яисә аңа бүлөп бирелгән акчалар хисабына сатып алынган аеруча кыйммәтле күчемле мөлкәт төрләрен һәм исемлеген билгеләү;
- Учреждениенең «Коммерциясез оешмалар турында» Федераль законда билгеләнгән критерийларга туры килә торган эре алыш-бирешләр кылуын алдан килештерү;
- «Коммерциячел булмаган оешмалар турында» Федераль закон критерийлары нигезендә билгеләнә торган, башкаруда кызыксынуы булган Учреждение катнашында алыш-бирешләрне хуплау турында карар кабул итү;
- Учреждение эшчәнлегенең төп төрләренә карый торган физик һәм юридик затлар өчен билгеләнгән муниципаль биремнән тыш түләүне (эшне) билгеләү тәртибен билгеләү, шулай ук билгеләнгән муниципаль бирем чикләрендә федераль законнарда билгеләнгән очракларда;
- Учреждение эшчәнлегә нәтижәләре һәм аңа беркетелгән мөлкәтне файдалану турында хисап төзү һәм раслау тәртибен билгели;
- Учреждениенең биналарын һәм башка милек объектларын арендау шартларын контрольдә тотуны гамәлгә ашыру;
- муниципаль биремнең үтәлешен финанс белән тәмин итүне гамәлгә ашыру;
- Учреждениенең финанс-хужалык эшчәнлегә планын төзү һәм раслау тәртибен билгеләү;
- Россия Федерациясе законнары нигезендә Учреждение эшчәнлеген контрольдә тотуны гамәлгә ашыру;
- Учреждениегә тәрбия-белем бирү процессын оештыруда консультатив һәм методик хезмәтләр күрсәтү;
- Гамәлгә куючының Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән башка функцияләрен һәм вәкаләтләрен гамәлгә ашыру.

8.3. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенең бердәм башкарма органы булып балалар бакчасы эшчәнлегә белән житәкчелек итүче мөдир тора.

Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе мөдире хезмәт килешүе нигезендә Россия Федерациясе хезмәт законнары нигезендә Гамәлгә куючы тарафыннан билгеләнә һәм вазыйфасыннан азат ителә.

8.3.1 мөдир мәктәпкәчә белем бирү эшчәнлегә белән Россия Федерациясә законнары һәм әлегә Устав нигезендә житәкчелек итә, балалар бакчасы эшчәнлегә өчен җаваплы. Мөдир үз вәкаләтләренә бер өлешен урынбасарларына, шулай ук аерымланган структур бүлекчәләр житәкчеләренә, шул исәптән вакытлыча үзе булмаган чорда тапшырырга хокуклы.

8.3.2. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесә мөдирә гамәлгә куючы компетенциясә кысаларында кабул ителгән мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре эшчәнлегә мәсьәләләре буенча Гамәлгә куючының карарларын үтәүне оештыра.

8.3.3. Балалар бакчасы мөдирә ышаныч кәгазеннән башка эшли, шул исәптән балалар бакчасы исемнән:

- балалар мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре исемнән граждан-хокукый һәм хезмәт шартнамәләре төзи, мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренә штат расписаниесен, хезмәткәрләренә вазифа инструкцияларен һәм структур бүлекчәләр турында нигезләмәләренә раслый;

- мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренә финанс-хужалык эшчәнлегә планын, аның еллык һәм бухгалтерлык хисабын раслый;

- әлегә Уставның үз компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр буенча мәктәпкәчә белем бирү эшчәнлеген регламентлаучы локаль норматив актларны әлегә Уставта билгеләнгән тәртиптә кабул итә;

- Яңа Чишмә муниципаль районының финанс органнарында шәхси счетлар ачуны тәмин итә

- РФ салым законнары белән билгеләнә торган тәртиптә һәм күләмнәрдә салымнарны һәм җыемнарны вакытында түләүне тәмин итә, билгеләнгән тәртиптә статистик, бухгалтер һәм башка хисапларны тапшыра;

- Учреждение исемнән вәкилле хокукына ышанычнамәләр, шул исәптән ышанычнамәләр бирә;

- балалар бакчасы хезмәткәрләре тарафыннан мәҗбүри үтәлгән тиешле боерыклар һәм күрсәтмәләр чыгара, йөкләмәләр һәм күрсәтмәләр бирә;

8.3.4. Учреждение мөдирә:

- Учреждениенә мәгариф, фәнни, тәрбия эше һәм оештыру-хужалык эшчәнлегә белән житәкчелек итү өчен җаваплы.

- үз функциональ бурычлары чикләрендә Учреждение эшчәнлегә өчен дәүләт, җәмгыять һәм гамәлгә куючы алдында җаваплылык тотар;

- Учреждение хезмәткәрләре тарафыннан үтәлгән тиешле боерыклар, карарлар, күрсәтмәләр һәм башка локаль актлар чыгара;

- барлык дәүләт, ижтимагый һәм башка оешмаларда, оешмаларда, оешмаларда, предприятиеләрдә эшли, Учреждение исемненән ышаныч кәгазеннән башка эш итә; Учреждение эшчәнлегә белән идарә итә;
- Учреждение эшчәнлегә белән идарә итү структурасын, шул исәптән вазыйфай окладларга өстәмәләр һәм өстәмәләр, аларны премияләү тәртибен һәм күләмнәрен билгели;
- кадрлар сайлап алу, кабул итү һәм урнаштыру, аларның квалификациясә дәрәжәсә өчен җаваплылык башкара;
- учреждение хезмәткәрләрен хезмәт законнары нигезендә түләттерүне йөкли һәм бүләкли; - учреждение исемненән һәр баланың ата-анасы (законлы вәкилләре) белән килешү, килешү төзи;
- Учреждение хезмәткәрләрен аттестацияләүне оештыра;
- Учреждениедә тәрбияләнүчеләрнең контингентын формалаштыра;
- белем бирү программаларын гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыра;
- балаларны кабул итүне һәм аларның яше, сәламәтлегә торышы, Уставта билгеләнгән тәртиптә индивидуаль үзенчәлекләр нигезендә балалар төркемнәрен комплектауны гамәлгә ашыра;
- мәктәпкәчә белем бирү мәсьәләләре буенча тәрбияләнүчеләрнең гаиләләре, ижтимагый оешмалар, башка белем бирү учреждениеләре белән үзара бәйләнешен гамәлгә ашыра;
- Гамәлгә куючыга Учреждениенең эшчәнлегә турында хисап бирә.

8.3.5. Балалар бакчасы мөдире бурычлы:

- мәжбүри аттестацияне узарга, аны үткәру тәртибе һәм сроклары Гамәлгә куючы тарафыннан билгеләнә;
- Гамәлгә куючының муниципаль биремен тулысынча үтәүне тәмин итәргә;
- мәктәпкәчә белем бирү учреждениесендә күрсәтелә торган муниципаль һәм башка хезмәтләрнең сыйфатын күтәргә, эшләрнең үтәлешен тәмин итәргә;
- мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенең финанс-хужалык эшчәнлегә планын төзүне, раслауны һәм үтәүне тәмин итәргә;
- мәктәпкәчә белем бирү учреждениесә хезмәткәрләренә вакытында хезмәт хакын түләүне тәмин итәргә, хезмәткәрләргә хезмәт хакын арттыру буенча чаралар күрергә;
- балалар бакчасында эшләүчеләргә имин хезмәт шартларын тәмин итәргә;
- мәктәпкәчә белем бирү учрежденияләре эшчәнлегә нәтижеләре һәм аларга беркетелгән мөлкәтне оператив идарә итү хокукында файдалану турында хисап төзүне һәм раслауны тәмин итәргә;

- Яңа Чишмә муниципаль районы бюджетыннан мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенә бирелә торган бюджет акчаларын максатчан куллануны һәм финанс дисциплинасының үтәлешен тәмин итәргә;
- Гамәлгә куючы белән килешү төзүне гамәлгә куюда кызыксынуы булган мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенә мөлкәте белән килешүне тәмин итәргә;
- балалар бакчасы хезмәткәрләренең эчке хезмәт тәртибе һәм хезмәт дисциплинасы кагыйдәләрен үтәүне тәмин итәргә;
- билгеләнгән тәртиптә балалар бакчасы хезмәткәрләрен аттестацияләүне оештырырга;
- һәр баланың ата-аналары (законлы вәкилләре) белән балалар бакчалары арасында шартнамәләр төзәргә;
- балаларны кабул итү һәм аларның яше, сәламәтлеге торышы, Уставта билгеләнгән тәртиптә индивидуаль үзенчәлекләр нигезендә балалар төркемнәрен комплектлауны гамәлгә ашырырга;
- куркынычсызлык техникасы, яңын куркынычсызлыгы нормаларын һәм кагыйдәләрен, тәрбияләнүчеләрен һәм мәктәпкәчә белем бирү хезмәткәрләренең тормышын һәм сәламәтлеген саклауны тәмин итә торган санитар-эпидемиологик кагыйдәләрен һәм нормативларны үтәү режимын булдырырга;
- балалар һәм хезмәткәрләрен сәламәтлеге өчен куркыныч шартлар булганда белем бирү процессын тыярга;
- мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләрен яңа уку елына әзерләүне оештырырга;
- мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләрен кабул итү актына кул куярга;
- белем бирү өлкәсендә идарә итүне гамәлгә ашыручы дөүләт органнарының, дөүләт контроль һәм күзәтчелек органнарының хокукый актларының, күрсәтмәләренә, белем бирү мөнәсәбәтләрендә катнашучылар арасында бәхәсләренә жайга салу комиссиясе карарларының үтәлешен тәмин итәргә;
- мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре хезмәткәрләренә даими түләүсез медицина тикшерүләре үткәрүне тәмин итәргә;
- балалар бакчасында туклануны, азык-төлек ассортиментын яхшыртырга, сыйфатлы азык әзерләү өчен шартлар тудыру буенча чаралар күрергә;
- тәрбияләнүченә авыруы, санатор-курорт дэвалавы, карантин, ата-аналарның (законлы вәкилләренә) еллык ялын узган очракта, жәйге чорда, баланың мәктәпкәчә белем бирү урынынын алган ата-аналарының (законлы вәкилләренә) ял вакыты һәм дэвамлылығына бәйсез рэвештә, 90 календарь көнгә кадәр саклап калырга;
- башка очракларда баланың булмау сәбәпләре билгеләргә;

8.3.6. Балалар бакчасы мөдире, бу алыш-бирешнең гамәлдә булмавына карамастан, зур алыш-биреш ясау нәтижәсендә законны бозып китерелгән зыян күләмендә жавап тота.

8.4. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесендә коллегияль идарә органнары формалаша, аларга мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе хезмәткәрләренең гомуми жыельшы, педагогик совет, ата-аналар комитетлары керә.

8.5. Мәктәпкәчә белем бирү белән идарә итү мәсьәләләре буенча ата-аналар (законлы вәкилләр) һәм педагогик хезмәткәрләренең фикерен исәпкә алу һәм аларның хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагылышлы локаль норматив актлар кабул иткәндә, мәктәпкәчә белем бирү учреждениесендә тәрбияләнүчеләрнең һәм педагогик хезмәткәрләренең ата-аналары (законлы вәкилләре) инициативасы буенча балалар бакчасында тәрбияләнүчеләр һәм педагогик хезмәткәрләренең ата-аналары (законлы вәкилләре) инициативасы буенча балалар бакчасы белән идарә итү мәсьәләләре һәм аларның хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагылышлы локаль норматив актлар кабул иткәндә кулланырга:

- тәрбияләнүчеләрнең ата-аналары (законлы вәкилләре) киңәшләрен;
- хезмәткәрләр профсоюзлары һәм аларның вәкиллекле органнарын.

8.6. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе хезмәткәрләренең гомуми жыельшы-коллегияль идарә органы, аның компетенциясенә түбәндәге мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү керә:

- мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләрен үстерү планына, шул исәптән мөғариф эшчәнлегенә юнәлешләре һәм мәктәпкәчә белем бирү эшчәнлегенә башка төрләре турында тәкъдимнәр кертү;

- күмәк килешү төзү кирәклегенә турында карар кабул итү;

- сәламәтлекне саклау һәм ныгыту, тәрбияләнүчеләрне һәм мәктәпкәчә яшьтәге балаларны тукландыруны оештыру өчен кирәкле шартлар тудыру;

8.6.1. Гомуми жыельш вакытсыз гамәлдә һәм мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе хезмәткәрләрен, аерым структур бүлекчәләр хезмәткәрләрен дә кертеп, тулы эш көне шартларында эшләүче гомуми жыельш үткәру датасын үз эченә ала.

8.6.2. Хезмәткәрләренең гомуми жыельшы елына кимендә ике тапкыр үткәрелә. Хезмәткәрләренең гомуми жыельшын чакыру турындагы карарны балалар бакчасы мөдире кабул итә.

8.6.3. Гомуми жыельш анда балалар бакчасы хезмәткәрләренең яртысыннан артыгы катнашкан булса хокуклы булып санала.

8.6.4. Гомуми жыельш карарлары гади күпчелек тавыш белән кабул ителә һәм беркетмә белән рәсмиләштерелә. Карарлар мәжбүри булып тора, карарларның үтәлеше мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе мөдире тарафыннан оештырыла. Мөдир эшчеләрнең чираттагы

гомуми жыельшында һәм (яки) үткән гомуми жыельш карарларын үтәү барышы турында хисап тота.

Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенең Уставын үзгәртү һәм тулыландыру турында тәкъдимнәр кертү, мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренең эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләрен раслау, мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренең идарәче советы турында Нигезләмә кабул итү, идарәче совет эшчәнлеген туктату турында карар кабул итү һәм яңа составны формалаштыру турындагы мәсьәләләр буенча карарлар катнашучыларның өчтән икесе күпчелек тавыш белән кабул ителә.

8.6.5. Гомуми жыельш уставның 8.6 п. компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр буенча балалар бакчасы исемнән эш итәргә хокуклы.

Уставның 8.6 п. гомуми жыельш компетенциясенә кертелмәгән мәсьәләләр буенча гомуми жыельш балалар бакчасы исемнән чыгыш ясамый.

8.7. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенең идарәче Советы (алга таба – Совет) - әлеге Устав нигезендә идарә функцияләрен гамәлгә ашыру буенча вәкаләтләр бирелгән коллегияль орган.

Совет, сайлау, делегацияләү һәм кооптация процедураларын кулланып, 11дән дә ким булмаган һәм 25 әгъзадан торган идарәче Совет турындагы Нигезләмә нигезендә төзелә.

Совет составы балалар бакчасы мөдире боерыгы белән өч елга раслана. Бер үк затлар Совет составына бер елдан артык вакыт рәттән керә алмый.

Советның сайланулы әгъзалары булып бер үк төрле:

- тәрбияләнүчеләрнең ата-аналары (законлы вәкилләре) вәкилләре;
- балалар бакчасы хезмәткәрләре вәкилләре.

Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе мөдире вазыйфасы буенча совет составына балалар бакчасы администрациясе вәкиле буларак керә.

Совет составына Гамәлгә куючы вәкиле дә кертеләргә мөмкин.

Совет жәмәгать башлангычларында эшли.

8.7.1. Советка сайлаулар идарәче Совет турындагы Нигезләмә нигезендә мәктәпкәчә белем бирү бүлеге мөдир тарафыннан билгеләнә. Сайлауларда катнашу ирекле..

Советка сайлауларны оештыруны мөдир җитәкчелегендә балалар бакчасы администрациясе тәмин итә.

Совет әгъзалары тәрбияләнүчеләрнең ата-аналары (законлы вәкилләре) Советында, мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе хезмәткәрләренең жыельшында гади күпчелек тавыш белән сайлана. Сайлаулар тавыш бирүдә катнашучылар санына бәйсез рәвештә, тавыш бирү хокукы булган барлык затларны сайлаулар көне һәм вакыты турында тиешле хәбәр итү шарты белән уздырылган дип санала.

Сайлаулар формасы һәм процедурасы мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенең идарәче Советы турындагы нигезләмә белән билгеләнә.

8.7.2. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе мәдире жыельшлар беркетмәләре алганнан соң өч көн эчендә советның сайланган әгъзалары исемлеген төзи, әлегә исемлекне раслый торган боерык чыгара, Советның беренче утырышы датасын билгели, бу хакта сайланган әгъзаларга хәбәр итә.

Советның беренче утырышында Совет әгъзалары арасыннан аның рәисе сайлана.

Жыельшларда сайланган әгъзалар составында Совет үз составына мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе эшчәнлегендә кызыксынучы затлар арасыннан дүрт әгъзаны кертергә (өстәмә рәвештә сайларга) хокуклы.

Гамәлгә куючы беренче чиратта каралырга тиешле Совет составына кооптация өчен кандидатуралар тәкъдим итәргә хокуклы.

8.7.3. Совет әгъзасы Совет карары буенча түбәндәге очракларда аның составыннан чыгарыла:

- үзенең язма рәвештә белгерткән теләге буенча;
- совет әгъзасы булып торучы хезмәткәрнең мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе белән ата – аналардан (законлы вәкилләрдән) - балалар бакчасы һәм аның баласы арасында белем бирү мөнәсәбәтләре туктауга бәйле рәвештә хезмәт мөнәсәбәтләрен туктату;
- әгәр Совет әгъзасы Совет эшендә катнашмаса (ике һәм аннан да күбрәк утырышка рәттән житди сәбәпләрсез килми);
- Совет әгъзасына туры килми торган хокукка каршы яки амораль гамәлләр кылу.

Совет составына сайланучы әгъзаны чыгару белән бәйле рәвештә, Советка өстәмә сайлаулар үткәрүне балалар бакчасы мәдире оештыра.

8.7.4. Утырышлар графигы Совет тарафыннан раслана. Совет рәисе чираттан тыш утырыш чакырырга хокуклы. Утырыш шулай ук Совет әгъзаларының язма рәвештә рәсмиләштерелгән гомуми саныннан кимендә өчтән бер өлеше таләбе буенча үткәрелә.

8.7.5. Совет карарлары, әгәр утырышта аның әгъзаларының яртысыннан да ким булмаган өлеше булса, хокуклы санала. Совет карарлары катнашучы әгъзаларның гади (абсолют) күпчелек тавышы белән кабул ителә. Тавышлар тигез булганда, Совет рәисе тавышы хәлиткеч булып тора.

Аның компетенциясе кысаларында кабул ителгән Совет карарлары мәктәпкәчә белем бирү бүлегә мәдире, хезмәткәрләр, ата-аналар (законлы вәкилләр) өчен мәжбүри булып тора.

8.7.6. Совет вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

- мәктәпкәчә белем бирү үсеше планын раслау;

- мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренең һәм аның аерымланган структур бүлекчәләренең эш режимнарын Килештерү;

определение уку елы башлануны һәм тәмамлануны, мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренең эшен башлау һәм тәмамлау вакытын билгеләү;

- бюджеттан тыш акчаларны тоту юнәлешләрен билгеләү һәм аларның эшчәнлеген тәмин итү һәм мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләрен үстерү өчен жәлеп итүгә булышлык күрсәтү;

мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренең финанс-хужалык эшчәнлеге планын төзү буенча тәкъдимнәр кертү;

- дәүләт, муниципаль, ижтимагый һәм башка оешмаларда үз вәкаләтләре кысаларында мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренең мәнфәгатьләрен тәкъдим итү;

- кызыксындыру фондыннан мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре хезмәткәрләренә түләүләрен һәм өстәмә түләүләрен бүлүне Килештерү;

- билгеләнгән компетенция нигезендә эчке тәртип кагыйдәләрен, хезмәткәрләрен һәм башка локаль норматив актларның хезмәт өчен түләү турындагы нигезләмәләрен һәм эчке тәртип кагыйдәләрен Килештерү;

балалар бакчасы мөдире һәм аерым хезмәткәрләренң отчетын тыңлау;

- мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләрендә уку, тәрбия һәм хезмәт шартларын үтәүне контрольдә тоту;

- балалар бакчасы мөдиренә күмәк килешү төзү мәсьәләләре буенча тәкъдимнәр.

8.7.7. Идарәче совет түбәндәге мәсьәләләр буенча балалар бакчасы исеменнән эш итәргә хокуклы:

- мәктәпкәчә белем бирү үсеше планын төзү тәртибе;

- уку елы башлануны һәм тәмамлануны, мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренең эшен башлау һәм тәмамлау вакытын билгеләү;

- бюджеттан тыш акчаларны тоту юнәлешләрен билгеләү һәм аларны жәлеп итүгә ярдәм итү, мәктәпкәчә белем бирү эшчәнлеген тәмин итү һәм үстерү.

Совет компетенциясенә кертелгән башка мәсьәләләр буенча Уставның 8.7.6 пункты нигезендә, Совет балалар бакчасы исеменнән чыгыш ясамый.

8.8. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенең педагогик советы даими эшләүче коллегиаль идарә органы булып тора, ул белем бирү процессының төп мәсьәләләрен карау өчен төзелә.

Педагогик совет эгъзалары булып барлык педагогик хезмәткәрләр (шул исәптән аерым структур бүлекчәләр), шулай ук эшчәнлеге белем бирү процессын карап тоту һәм оештыру белән бәйлә булган башка балалар бакчасы хезмәткәрләре тора. Педагогик совет рәисе - балалар бакчасы мөдире.

Аның компетенциясенә керүче мәсьәләләр буенча педагогик совет карарлары, әгәр утырышта аның әгзаларының яртысынан да ким булмаган өлеше булса, вәкаләтле карарлар гади күпчелек тавыш белән кабул ителә. Тавыш тигез булганда, педагогик совет рәисе тавышы хәлиткеч булып тора.

Педагогик совет тулы составта елына дүрт тапкырдан да ким булмаган күләмдә жыела. Агымдагы мәсьәләләрне карау өчен мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенең структур бүлекчәләрендә әлеге бүлекчәләрдә эшләүче педагогик хезмәткәрләр арасынан төзелә торган кече педагогик Советлар чакырыла.

8.8.1. Педагогик совет:

- уку-уқыту планнарын, программаларын, уқыту-методик материалларын, белем бирү процессының формаларын, методларын һәм аларны тормышка ашыру ысулларын сайлау турында фикер алыша һәм үткәрә;
- педагогик хезмәткәрләрнең квалификациясен күтәрү, аларның ижади башлангычларын үстерү, алдынгы педагогик тәҗрибәне тарату эшен оештыра;
- педагогик хезмәткәрләрне аттестацияләү турында нигезләмә килештерә;
- тәҗрибә эшенең юнәлешләрне билгели;
- педагогик тәҗрибәне ачыкый, гомумиләштерә, тарата, гамәлгә кертә;
- түләүле өстәмә белем бирү хезмәтләрен оештыру, аларны карап тоту һәм аларның сыйфаты мәсьәләләрне карый;
- белем бирү процессын оештыруны регламентлаучы локаль норматив актларны килештерү турында карар чыгара һәм кабул итә.

8.8.2. Педагогик совет үз компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр буенча Уставның 8.1п. нигезендә балалар бакчасы исеменнән эш итәргә хокуклы.

Педагогик совет компетенциясенә кертелмәгән мәсьәләләр буенча. 8.1 устав, педагогик совет чыгыш ясамый исеменнән балалар бакчасы.

8.9.1. Төркемнең ата-аналар комитеты 2-4 кешелек төркемдәге ата-аналар жыелышы булып сайлана. Төркемнең ата-аналары жыелышы булып балалар бакчасының ата-аналар комитетына 1 вәкил сайлана. Ата-аналар комитетлары комитет әгзалары тарафыннан алар арасынан рәисләр сайлана.

Ата-аналар комитетлары составы бер елга мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе мөдире боерыгы белән раслана. Бер үк затлар ата-аналар комитет составына рәттән бер сроктан артык керә ала. Ата-аналар комитеты составында функцияләрне оптималь бүлү һәм эшчәнлекнең нәтижелелеген арттыру максатларында структур бүлекчәләр төзелергә мөмкин.

8.9.2. Иң мөһим мәсьәләләргә хәл итү һәм фикер алышу өчен балалар бакчасының ата-аналар җыелышы чакырыла. Төркемнең ата-аналар комитеты төркемнең ата-аналары җыелышын чакыра.

8.9.3. Ата-аналар комитетлары вәкаләтләренә мәктәпкәчә белем бирү учреждениесә эшчәнлеген оештыруның барлык мәсьәләләргә буенча тәкъдим итү карарларын кабул итү керә.

Ата-аналар комитетлары идарә итүче совет тарафыннан раслана торган ата-аналар комитетлары турындагы Нигезләмә нигезендә эшли.

9. Исәп, хисап һәм контроль

9.1. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесә үз эшенең нәтиҗәләрен оператив һәм бухгалтер исәбен алып бара, билгеләнгән форма буенча статистик һәм бухгалтерлык хисапларын алып бара, "Бухгалтерлык исәбе турында" 06.12.2011 ел, № 402-ФЗ Федераль законга таянып, Гамәлгә куючыга ел саен акча керү һәм тоту турында хисап бирә.

9.2. Квартал һәм еллык бухгалтер хисаплылыгын бирү сроклары Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитетының вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә.

9.3. Статистик хисап формалары, аларны бирү сроклары һәм тәртибе Дәүләт статистикасы органнары тарафыннан билгеләнә. Финанс-хужалык эшчәнлегә үтәләшен контрольдә тоту үз вәкаләтләргә кысаларында тиешле федераль, региональ һәм җирле органнар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

10. Халыкара хезмәттәшлек

10.1. Мәгариф өлкәсендә халыкара хезмәттәшлектә, Россия Федерациясә законнары нигезендә һәм федераль законнарда һәм Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актларында каралган башка рәвешләрдә, чит ил оешмалары һәм гражданныр белән мәгариф мәсьәләләргә буенча шартнамәләр төзү юлы белән, түбәндәге юнәлешләр буенча, чит ил оешмалары һәм гражданныр белән мәгариф өлкәсендә халыкара хезмәттәшлектә катнашырга хокуклы:

- халыкара һәм чит ил оешмалары белән берлектә белем бирү программаларын эшләү һәм тормышка ашыру;

- мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренә педагогик хезмәткәрләрен чит ил мәгариф оешмаларына җибәрү;

белем бирү программаларын тормышка ашыруның челтәрле формасында катнашу;

- Халыкара белем бирү конгресслары, симпозиумнар, конференцияләр, семинарлар үткәрү һәм әлегә чараларны мөстәкыйль уздыру, шулай ук ике яклы һәм күпьяклы нигездә укыту-фәнни әдәбият белән алмашу.

11. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесен үзгәртеп кору, үзгәртү һәм бетерү. Документларны саклау

11.1. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе Гамәлгә куючы карары буенча федераль законнарда каралган тәртиптә үзгәртеп корылырга мөмкин.

11.2. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренең тибын үзгәртү федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә, Гамәлгә куючы – Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитеты карары буенча гамәлгә ашырыла

11.3. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләрен бетерү турында карар кабул ителгән очракта ликвидация комиссиясе төзелә. Кредиторларның таләпләрен канәгатьләндергәннән соң калган милек, шулай ук федераль законнар нигезендә мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе йөкләмәләре буенча түләттерү мөмкин булмаган мөлкәт ликвидация комиссиясе тарафыннан Гамәлгә куючыга тапшырыла.

11.4. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесен үзгәртеп корганда яки бетергәндә булган документларның, фәнни һәм белем бирү мәгълүматларының кәгазь һәм электрон чыганаclarда һәм мәгълүмат банкларында саклануы тәмин ителергә тиеш.

Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесен үзгәртеп корганда Документлар оешманың – хокукый дәвамчыга билгеләнгән кагыйдәләре нигезендә тапшырыла. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесен бетергәндә Документлар Гамәлгә куючы архивына тапшырыла.

12. Уставны үзгәртү тәртибе

Әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр федераль законнарда бюджет учреждениеләре өчен билгеләнгән тәртиптә кертелә, гамәлгә куючы тарафыннан раслана һәм дәүләт органнарында юридик затларны теркәргә тиеш.

Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр закон белән билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәвенә алынганнан соң үз көченә керә.

13. Балалар бакчасы эшчәнлеген регламентлаштыручы локаль актлар

13.1. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесендә белем бирү процессын оештыру дәрәжәләрен һәм төп гомуми белем бирү программаларын, өстәмә белем бирү программалары үзенчәлекләрен исәпкә алып кабул ителә торган локаль норматив актлар, шулай ук Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашырыла., Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитетының норматив хокукый актлары белән мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре мэгариф эшчәнлеген оештыруның һәм гамәлгә ашыруның төп мәсьәләләре буенча локаль норматив актлар кабул итә, шул исәптән регламентлаштыручы:

- балалар бакчасында тәрбияләнүчеләрне кабул итү;

- тәрбияләнүчеләрне мәктәпкәчә белем бирү учреждениесеннән күчерү тәртибе һәм нигезләре;
  - балалар бакчасы, ата-аналар (законлы вәкилләр) арасында мөнәсәбәтләр барлыкка килү, туктатып тору һәм туктату;;
  - балалар бакчаларының эш режимы;
  - мәктәпкәчә белем бирү учрежденияләренен структур бүлекчәләре эшчәнлеге;
  - төркемнәрне оештыру һәм аларның эшчәнлеге тәртибе;
  - мәктәпкәчә белем бирү идарәсе коллегиаль органнарын оештыру һәм аларның эшчәнлеге тәртибе;
  - эчке хезмәт тәртибе;
  - педагогик хезмәткәрләренен һөнәри этикасы;
  - мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе педагогик хезмәткәрләренен эш вакыты режимы;
  - педагогик хезмәткәрләрне биләгән вазыйфаларына туры килү-килмәүгә аттестацияләү оештыру һәм уздыру тәртибе;
  - педагогик хезмәткәрләренен һөнәри янадан әзерләү һәм квалификацияләрен күтәрү тәртибе;
  - тел (телләр) белеме;
  - белем бирү сыйфатын бәяләү системасы;
  - мәктәпкәчә белем бирү учреждениесендә тәрбияләнүчеләрнен белем бирү программаларын үзләштерү нәтижәләрен индивидуаль исәпкә алу;
  - мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләрендә тәрбияләнүчеләрнен белем бирү программаларын үзләштерү нәтижәләрен кәгазь һәм (яки) электрон чыганаclarда саклау тәртибе;
  - тәрбияләнүчеләргә һәм хезмәткәрләргә матди ярдәм күрсәтү тәртибе;
  - оешмада укуны раслаучы документлар формалары;
  - интернет челтәрендә мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенен рәсми сайты эшчәнлеге тәртибе;
- 13.2. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесендә тәрбияләнүчеләрнен һәм хезмәткәрләренен хоукларына кагылышлы локаль норматив актларны кабул иткәндә ата-аналар советларының фикере, шулай ук хезмәт законнары, хезмәткәрләренен вәкиллекле органнары тарафыннан каралган тәртиптә һәм очраclarда исәпкә алына.
- 13.3. Белем бирү процессын оештыруны регламентлаучы локаль норматив актлар мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе мәдире тарафыннан мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенен коллегиаль идарәсе органнары белән килештерелгәннән соң раслана.